

[Sundhedsministeren]

hederne for i år yderligere at øge operationskapaciteten på landets sygehuse. Regeringen er derimod ikke inddraget i overvejelser om at købe kapacitet i Sverige.

Spm. nr. S 1233

Til indenrigsministeren (16/5 94) af:

Jan Køpke Christensen (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at kompetenceforholdet mellem kommunerne og ministerierne har det indhold, at kommunerne har den endelige administrative fortolkning af de love, som de administrerer, medmindre ressortministeren har en udtrykkelig hjemmel til at gribe ind?«

Begrundelse

Spørgeren finder, at det af flere højesteretsdomme er bekræftet, at kompetenceforholdet mellem kommunerne og ministerierne har det indhold, at kommunerne har den endelige administrative fortolkning af de love, som de administrerer, medmindre ressortministeren har en udtrykkelig hjemmel til at gribe ind.

Således henvises der f.eks. i doktordisputatsen »Den kommunale interesse – studier over kommunalrettens udvikling« af Mogens Heide-Jørgensen, 1993, til flere domme, der synes at bekræfte dette forhold. Således henvises der bl.a. til U 1891.1023 H i sagen Kirke- og Undervisningsministeriet mod Beldringe Sogneråd, hvor sognerådet havde afvist for tiden at efterkomme ministeriets påbud om at ansætte yderligere en lærer ved Dyrlev skole, da antallet af skolesøgende børn kun var ca. 80. Sognerådet påstod ministeriet kendt uberettiget til at pålægge kommunen at afsætte bevilling til en ny stilling.

Overretten var enig med ministeriet i, at A. 1814 gav det en almindelig beføjelse til, når undervisningen måtte anses at lide ved, at antallet af børn var for stort, at kræve foranstaltninger truffet herimod. Denne kompetence var ikke ophævet ved 1856-loven, som efter overrettens opfattelse angik tilfælde, hvor forøgelse af lærerstaben var en ubetinget pligt.

Højesteret gav derimod sognerådet medhold i, at det ikke manglede lovhjemmel til at vægre sig ved at efterkomme ministeriets påbud.

I U 1988.1031 H, Bjerringbro Kommune mod Miljøstyrelsen, der angik fortolkningen af

en spildevandsvedtægt, hvorefter der til en kloakering kunne opkræves arealbidrag af grundejerne, fastslog Højesteret, at Miljøstyrelsen havde savnet føje til at udtale, at kommunen ikke havde haft hjemmel til at opkræve det fulde arealbidrag.

Svar (27/5 94):

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Kommunerne er selvstændige forvaltningsmyndigheder, og administrativ kontrol med disse kræver derfor hjemmel i lov eller lignende retskilde. En ressortminister har således ikke nogen almindelig ulovbestemt adgang til at udstede tjenestebefalinger til kommunerne. Både generelle og konkrete ordrer til kommunalforvaltningen kræver hjemmel.

Inden for sektorstyringen af kommunalforvaltningen anvendes i stort omfang uforbindende udtalelser. Det antages endvidere, at der i et vist omfang er en pligt for centraladministrationen (vedkommende ressortminister) til at reagere over for kommunalforvaltningen, når der konstateres ulovligheder – ved henvendelse fra en borger, fra et mindretal i kommunalbestyrelsen, ved spørgsmål i Folketinget osv. Indholdet af dette såkaldte overtilsyn er dog omdiskuteret, jf. Bent Christensen »Forvaltningsret – opgaver, hjemmel, organisation«, 1991, side 370 ff.

Et egentligt indgreb fra en ressortminister over for kommunerne kræver imidlertid som nævnt hjemmel. Hvis en sektormyndighed, der efter lovgivningen ikke råder over retlige styringsmidler, ønsker, at der gribes ind over for en kommune, må sektormyndigheden rette henvendelse til den kommunale tilsynsmyndighed. Efter den kommunale styrelseslovs §§ 61 og 61 c har kommunaltilsynet forskellige styringsmidler, der kan bringes i anvendelse over for kommuner, der tilsidesætter lovgivningen.

Der kan herved tillige henvises til »Forvaltningsret« af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., 1994, side 495, hvor følgende er anført:

»Kommunaltilsynet er i almindelighed kompetent over for kommunerne; tilsynet er således også kompetent i tilfælde, hvor kommunernes afgørelser ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed (f.eks. hvor der ikke i lovgivningen er etableret en rekurs-